

KRITERIJI VREDNOVANJA I OCJENJIVANJA U NASTAVI POVIJESTI

Ocjenjivanje postignuća učenika/učenica iz povijesti jedan je od redovitih i najvažnijih načina vrednovanja. Ocjenjivanje i vrednovanje usklađeno je s aktualnim *Pravilnikom o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi*.

U nastavi povijesti ocjenama od 1-5 vrednuju se sljedeći elementi (brojčanom i opisnom ocjenom).

- **Usvojenost osnovnih podataka:** usvojenost programskih sadržaja provjeravana usmenim i pismenim provjerama znanja. Usmene provjere znanja mogu biti povremene i temeljite (vezane uz nastavne jedinice) te „leteće“ svakodnevne, vezane uz pojedinu nastavnu temu. Pismene provjere znanja pišu se na kraju veće nastavne cjeline uz pomoć zadataka objektivnog tipa.
- **Uočavanje uzročno-posljedičnih veza:** kod ovog elementa ocjenjuje se učenikova sposobnost uočavanja pojava i procesa te povezivanje obrađenih nastavnih sadržaja općenito ili s ostalim nastavnim temama ili predmetima. Također se ocjenjuje sposobnost samostalnog izvođenja zaključaka pri analizi te povezivanje naučenog sa životnom praksom. Ocjenjuje se i izvršavanje vježbi, praktičnih zadataka (brzina, točnost i samostalnost u radu) te izrada i prezentacija plakata, referata i multimedijalnih prezentacija te sudjelovanje na natjecanjima i kvizovima znanja.
- **Snalaženje u vremenu i prostoru:** ocjenjuje se brzina, točnost i samostalnost „čitanja“ povijesne karte po zadanim pojmovima te sposobnost povezivanja i „čitanja“ naučenog gradiva sa sadržajem na povijesnoj karti.

U prostoru za praćenje bilježi se interes za programske sadržaje i sudjelovanje u aktivnostima, odnos prema školskim pravilima i izvršavanju obveza, spremnost na suradnju, odnos prema vršnjacima, učiteljima, roditeljima te napredovanje kroz kratke pisane provjere znanja. Tu se bilježi i osvrt na ispunjavanje radne bilježnice, nošenje potrebnog pribora, redovitost u pisanju domaćih zadaća, doprinos u skupnom radu.

Kriteriji za postizanje pojedine ocjene iz određenog elementa ocjenjivanja:

ODLIČAN (5)

USVOJENOST OSNOVNIH PODATAKA	UOČAVANJE UZROČNO-POSLEDIČNIH VEZA	SNALAŽENJE U VREMENU I PROSTORU
<ul style="list-style-type: none"> - izrazito točno navodi i objašnjava povijesne pojmove, činjenice i događaje (<i>razvrstava u povijesni kontekst i stvara vlastitu povijesnu priču</i>) - <i>samostalno povezuje i pojašnjava glavne događaje, situacije i promjene unutar razdoblja i kroz različita razdoblja i društva</i> - opširno opisuje i uspoređuje (<i>procjenjuje</i>) različite ideje, vrijednosti, ponašanja i perspektive u prošlosti - imenuje, opisuje i vrednuje ulogu i doprinos poznatih povijesnih ličnosti - pronalazi i sažima ključne informacije iz različitih izvora (<i>samostalno analizira i interpretira povijesne izvore</i>) - na primjerima iz zavičajne povijesti prepoznaje (<i>objašnjava</i>) nacionalnu povijest - ispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja - uspješno razvija vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija - izrazito samostalno i temeljito povezuje povijesne sadržaje sa sadržajima drugih nastavnih predmeta - sve navedeno učenik vrši bez pomoći učitelja 	<ul style="list-style-type: none"> - izrazito točno i potpuno nabraja, opisuje i objašnjava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava - izrazito kvalitetno, brzo i samostalno uočava i tumači veze između uzroka i posljedica - (<i>samostalno analizira uzročno-posljedične odnose i višestruke uzroke uključujući važnost pojedinca, utjecaj ideja i ulogu slučaja u povijesnim događanjima</i>) - razlikuje uzrok od povoda događaja - prepoznaje, navodi i objašnjava (<i>samostalno procjenjuje</i>) utjecaj prošlih događaja na sadašnjost - ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti - prepoznaje (<i>zna odrediti</i>) različite kategorije uzroka i posljedica nekog događaja i uočava njihovu povezanost s povijesnim razdobljem (<i>objašnjava njihov utjecaj na interpretacije prošlosti</i>) - <i>točno uočava i razlikuje kratkoročne i dugoročne uzroke i posljedice</i> - <i>kreira vlastitu hijerarhiju uzroka koju potkrijepljuje argumentima</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - točno i argumentirano razvrstava ljude, događaje i promjene u ispravna vremenska razdoblja (<i>orijentacija unutar razdoblja i kroz razdoblja</i>) i rekonstruira tijek i trajanje povijesnih događaja i promjena - potpuno samostalno izrađuje točne, raznovrsne i cjelovite lente vremena (<i>i usporedne tablice zbivanja</i>) - opisuje i objašnjava (<i>i vrednuje</i>) sva važna obilježja prošlih društava i razdoblja i dovodi ih u vezu sa sadašnjošću - ispravno koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena i uspješno se snalazi u računanju vremena - donosi ispravne zaključke o promjenama i kontinuitetu unutar šireg povijesnog konteksta - točno uočava i objašnjava povijesne sadržaje na povijesnoj karti, točno analizira grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke - samostalno i precizno određuje povijesne sadržaje na slijepoj karti

VRLO DOBAR (4)

USVOJENOST OSNOVNIH PODATAKA	UOČAVANJE UZROČNO-POSLEDIČNIH VEZA	SNALAŽENJE U VREMENU I PROSTORU
<ul style="list-style-type: none"> - točno navodi i objašnjava povijesne pojmove, činjenice i događaje (<i>razvrstava u povijesni kontekst i stvara vlastitu povijesnu priču</i>) - uz pomoć učitelja uspoređuje (<i>procjenjuje</i>) različite ideje, vrijednosti, ponašanja i perspektive u prošlosti - imenuje, opisuje i vrednuje ulogu i doprinos poznatih povijesnih ličnosti - pronalazi i uglavnom uspješno sažima ključne informacije iz različitih izvora (<i>uz pomoć učitelja, analizira i interpretira povijesne izvore</i>) - na primjerima iz zavičajne povijesti prepoznaje (<i>objašnjava</i>) nacionalnu povijest - ponekad treba postavljati potpitanja - ispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja - samostalno povezuje povijesne sadržaje sa sadržajima drugih nastavnih predmeta - nedostaje mu/joj samostalnosti u razvijanju vještina usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija 	<ul style="list-style-type: none"> - točno nabraja, opisuje i objašnjava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava - uočava i tumači veze između uzroka i posljedica - povremeno mu/joj treba postavljati potpitanja (<i>uz navođenje analizira uzročno-posljedične odnose i višestruke uzroke uključujući važnost pojedinca, utjecaj ideja i ulogu slučaja u povijesnim događanjima</i>) - uočava da događaji i pojave imaju više od jednog uzroka ili posljedice - razlikuje (<i>rašćlanjuje</i>) uzrok od povoda događaja - prepoznaje i navodi (<i>procjenjuje</i>) utjecaj prošlih događaja na sadašnjost - ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti - prepoznaje (<i>opisuje</i>) različite kategorije uzroka i posljedica nekog događaja (<i>uz navođenje objašnjava njihov utjecaj na interpretacije prošlosti</i>) - <i>ponekad ne razlikuje kratkoročne i dugoročne uzroke i posljedice</i> - <i>kreira vlastitu hijerarhiju, ali s manjkavom procjenom</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - točno razvrstava ljude, događaje i promjene u ispravna vremenska razdoblja (<i>orijentacija unutar razdoblja i kroz razdoblja</i>) i rekonstruira tijek i trajanje povijesnih događaja i promjena - izrađuje točne lente vremena - (<i>usporedne tablice zbivanja izrađuje uz pomoć učitelja</i>) - opisuje i objašnjava većinu važnih obilježja prošlih društava i razdoblja - povremeno treba postavljati potpitanja - ispravno koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena - donosi nepotpune zaključke o promjenama i kontinuitetu unutar šireg povijesnog konteksta - točno uočava i objašnjava povijesne sadržaje na povijesnoj karti - na slijepoj karti unosi povijesne sadržaje koji su gotovo uvijek točni

DOBAR (3)

USVOJENOST OSNOVNIH PODATAKA	UOČAVANJE UZROČNO- POSLEDIČNIH VEZA	SNALAŽENJE U VREMENU I PROSTORU
<ul style="list-style-type: none"> - većinom točno navodi i objašnjava povijesne pojmove, činjenice i događaje - uz pomoć učitelja analizira (<i>opisuje</i>) različite vrste povijesnih izvora - potrebno je postavljati potpitanja - imenuje i opisuje ulogu i doprinos poznatih povijesnih ličnosti u povijesnim zbivanjima - prepoznaje raznolikost događaja i društvenih pojava u prošlosti - većinom ispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja - ponekad uspijeva povezati povijesne sadržaje sa sadržajima drugih nastavnih predmeta - <i>na jednostavnim primjerima iz zavičajne povijesti zna objasniti zbivanja u nac. povijesti</i> - djelomično je razvio/la vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija 	<ul style="list-style-type: none"> - djelomično točno opisuje (<i>i objašnjava</i>) uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava - uočava veze između uzroka i posljedica - povremeno mu/joj treba postavljati potpitanja i navoditi na odgovor - uočava da događaji i pojave imaju više od jednog uzroka ili posljedice - <i>teško uočava i procjenjuje utjecaj prošlih događaja na sadašnjost</i> - razlikuje uzrok od povoda događaja - uglavnom ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti - poznaje jednu ili dvije kategorije uzroka nekog događaja - <i>mehanički-linearno interpretira kauzalnost</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - većinu ljudi, događaja i promjena razvrstava u ispravna vremenska razdoblja (<i>orijentacija unutar razdoblja i kroz razdoblja</i>) i rekonstruira trajanje povijesnih događaja i promjena - uz pomoć učitelja izrađuje lente vremena i mjeri kalendarsko vrijeme - opisuje važna obilježja prošlih društava i razdoblja - često mu/joj treba postavljati potpitanja - uglavnom ispravno koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena - uočava primjere promjena i kontinuiteta unutar šireg povijesnog konteksta - uočava većinu povijesnih sadržaja na povijesnoj karti i uz pomoć učitelja donosi zaključke; na slijepoj karti unosi većinu traženog sadržaja

DOVOLJAN (2)

USVOJENOST OSNOVNIH PODATAKA	UOČAVANJE UZROČNO- POSLEDIČNIH VEZA	SNALAŽENJE U VREMENU I PROSTORU
<ul style="list-style-type: none"> - djelomično ispravno navodi povijesne pojmove, činjenice i događaje (<i>i konstruira povijesne priče koje su manjkave</i>) - povezivanje glavnih događaja, situacija i promjene unutar razdoblja predstavljaju mu/joj veliki problem - prepoznaje različite vrste povijesnih izvora (<i>površno se koristi različitim vrstama povijesnih izvora</i>) - uz česta potpitanja i navođenje, imenuje ulogu i doprinos poznatih ličnosti u povijesnim zbivanjima - djelomično ispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja - slabo su razvijene vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija - ne povezuje povijesne sadržaje sa sadržajima drugih nastavnih predmeta - kvaliteta znanja je nepotpuna i površna s greškama 	<ul style="list-style-type: none"> - uz često postavljanje potpitanja i navođenje, prepoznaje (<i>opisuje</i>) uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava - uočava da uzroci proizvode posljedice - ističe potrebu samo za jednim uzrokom, onim najistaknutijim - ima poteškoća s određivanjem (<i>razlikovanjem</i>) uzroka i povoda događaja - djelomično koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - površno razvrstava ljude, događaje i promjene u vremenska razdoblja (<i>orijentacija unutar razdoblja i kroz razdoblja</i>) i polovično određuje tijek i trajanje povijesnih događaja i promjena - uz potpitanja i navođenje na odgovor, opisuje karakteristična obilježja prošlih društava i razdoblja - ima poteškoća s orijentacijom u prostoru i računanjem vremena - djelomično koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena - ne uočava primjere kontinuiteta u širem povijesnom kontekstu - površno i s pogreškama uočava povijesne sadržaje na povijesnoj karti

NEDOVOLJAN (1)

USVOJENOST OSNOVNIH PODATAKA	UOČAVANJE UZROČNO- POSLEDIČNIH VEZA	SNALAŽENJE U VREMENU I PROSTORU
<ul style="list-style-type: none"> - neispravno navodi i koristi povijesne pojmove i događaje, odgovori su površni, nelogični i izneseni bez razumijevanja - niti uz veliku pomoć i navođenje nije savladao osnovne pojmove, ne može sažeti informacije iz različitih izvora i nije odgovorio/la na većinu pitanja - pogrešno imenuje ulogu i doprinos poznatih ličnosti u povijesnim zbivanjima te dostignuća različitih naroda - ne prepoznaje raznolikost događaja i društvenih pojava u prošlosti - neispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja - izrazito slabo razvijene vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija 	<ul style="list-style-type: none"> - unatoč potpitanjima, nije odgovorio na većinu postavljenih pitanja - ni uz navođenje ne uspijeva navesti uzroke i posljedice pojedinih događaja - nije usvojio ključne pojmove vezane za kauzalnost - ne povezuje uzroke s posljedicama niti razlikuje uzrok od povoda - <i>ne razumije zašto su neki uzroci važniji od drugih</i> - za učenika/ca uzroci su sve što se dogodilo prije događaja o kojem se govori 	<ul style="list-style-type: none"> - unatoč potpitanjima i navođenju, ne daje odgovor na većinu postavljenih pitanja - nije usvojio/la ključne pojmove vezane uz kronologiju - niti uz veliku pomoć učitelja ne opisuje karakteristična obilježja prošlih društava i razdoblja - ne izrađuje ni najjednostavnije lente vremena - ima problema pri pojašnjavanju razlika i sličnosti između događaja u prošlosti i sadašnjosti - pogrešno uočava i interpretira povijesne sadržaje na povijesnoj karti i donosi nelogične zaključke bez razumijevanja

VRIJEDNOSTI ZA GRANICE OCJENA KOD PISANOG PROVJERAVANJA

POSTOTAK (%) BODOVA	OCJENA
86-100	Odličan (5)
71-85	Vrlo dobar (4)
56-70	Dobar (3)
42-55	Dovoljan (2)
0-41	Nedovoljan (1)

VREDNOVANJE UČENIČKIH RADOVA - PLAKATA, REFERATA I PREZENTACIJA

ELEMENTI VREDNOVANJA	PRAĆENJE I VREDNOVANJE UČENIKA	OCJENA
<ul style="list-style-type: none"> - usvojenost znanja - originalnost i samostalnost u izboru teme - povezivanje gradiva s ostalim temama - korištenje dodatnih sadržaja - osmišljenost nastupa - način izlaganja - izgled prezentiranog rada - uključivanje učenika - primjenjivost izabrane teme - listići za ponavljanje 	<ul style="list-style-type: none"> - izvrsno znanje - siguran nastup - velika kreativnost i urednost - velika primjenjivost u praksi 	ODLIČAN (5)
	<ul style="list-style-type: none"> - prilično dobro znanje - dosta siguran nastup - kreativan i uredan rad - manja primjenjivost u praksi 	VRLO DOBAR (4)
	<ul style="list-style-type: none"> - dobro znanje - nesiguran nastup - manja kreativnost i urednost - slabija primjenjivost u praksi 	DOBAR (3)